

Akademický rok 2021/2022

Bakalářská práce – posudek oponenta

Jméno a příjmení studenta: Lenka Zadražilová

Název práce: Prach

Slovní hodnocení:

Ve filmu *Gattaca* (1997) hlavní hrdina Vincent jako jeden z posledních lidí, kteří se narodili přirozeným způsobem, bez účasti genetických inženýrů, zápasí se svou lidskou nedokonalostí i tak, že po sobě neustále uklízí stopy v podobě prachu, vlasů, otisků DNA.

K podobné nedokonalosti se myslím ve své práci vztahuje Lenka Zadražilová. I když v dokumentaci zdůrazňuje neestetičnost, nevábnost prachu, myslím si, že je to především nevyzpytatelnost, nepokořitelnost, která nás na prachu irituje. Ostatně ruiny jsou také nevábné a nečisté, a přitom se většinová společnost shoduje na tom, že jsou krásné. Jak sama autorka poukazuje, nejméně od dob surrealismu je prach vnímán jako důležitý motiv uměleckých děl. Ošuntělost, zaprášenost je možná také předsudek, s nímž většinová společnost spojuje postavu a prostředí umělce a umělkyně jako bohéma, vagabunda. Tomuto stereotypu se Lenka Zadražilová úspěšně vzpírá. Je pečlivá, důsledná a ke své práci velmi zodpovědná. Osobně si ve vztahu autorek a autorů k dílům velmi cením zaujetí, nebo i jisté posedlosti svým dílem.

Lenka je posedlá prachem. Pracuje s ním umanutým způsobem, který lze zjednodušeně popsat jako o pokusy o jeho pokoření. Zachází s plochami papíru nebo folie především formátu A4, na které lepí nebo různě fixuje prachové stopy. Nechce, aby její díla vyznívala spektakulárně. Jednotným formátem odkazuje spíše k různým portfoliím, vzorníkům, sborníkům. Obecně myslím jejímu záměru vyhovuje spíše listování než instalace na zeď. V jistém ohledu působí její pokusy absurdně. Laminované a různě lepené povrchy upozorňují především na techniky zachycení a na jeho nemožnost. Prach je ve své nevyzpytatelnosti všude kolem těchto pokusů. Předpokládám, že (nejen ve vědě) existuje řada přesvědčivějších technik, které krásu prachu zachycují. Těžkopádnost a jistá absurdita ale nejspíš patří k věci. Lenku zajímá medium obrazu stejně jako materiálové experimenty s prachem. Možná by u těchto abstraktních obrazů bylo dobré jednoznačněji uvažovat o důvodech práce a tomu uzpůsobit další vývoj. Pokud má jít o umělecký výzkum, stálo by za to například důsledněji vymezovat sběr „vzorků“. Pokud má práce pokračovat v rovině abstraktních obrazů, bude to nejspíš vyžadovat práci s materiálem i velikostí obrazu. V obou případech vidím potenciál v práci s obrazem a názvem.

V porovnání s těmito víceméně racionálně generovanými postupy vyznívá síla poetického uchopení. Na několika obrazech Lenka prachem zachytila zajíce. Rozhodnutí vysvětluje anglickým slovním spojením, které vyjadřuje chuchvalec prachu. Na internetu také najdeme fotky zajíčků vytvořených z prachu. Oproti těmto humorným polohám jsou ale Lenčini zajíci zobrazení se vši vážností a poetikou. Silueta zajíce zezadu nebo z poloprofilu jako by nás vtahovala do záhadného obrazu. Vzdaluje se původní slovní hříčce a otevírá řadu možných interpretací, odkazuje k literatuře i výtvarnému umění. V mé zkušenosti se současným uměním se mi zdálo být klasické zobrazování zvířat spíš podceňované. V kombinaci se specifickou technikou se zde Lence podařilo tento žánr výrazně oživit.

Ke škále různých přístupů autorčiny práce patří ještě autorské knihy, které se rozhodla vystavit jako doplněk, součást portfolio. Bude ještě záležet na adjustaci a instalaci celku. Osobně mám ale dojem, že by v tomto případě bylo lepší pracovat s užším výběrem, nesnažit se vše dořít do konce, netlačit diváka k určitému čtení, rozklíčování pozadí děl. Práce se zajícem ostatně ukazují, že síla může ležet i tam, kde nad dílem ztrácím kontrolu, žije si svým životem.

I přes výše zmíněné výtky považuji práci za velmi cennou. Chtěla bych autorku podpořit v tom, aby v projektu nadále pokračovala. Zároveň bych doporučila, aby si třeba jen jako myšlenkový experiment připustila situaci, kdy opustí plochu obrazu a pustí se do prostorové instalace (viz například mlhou naplněné prostory Ann Veronicy Janssens). Inspirativní může být i performativní přístup (viz třeba dílo Mierle Laderman Ukeles).

Otázky k rozpravě:

Přišla jste díky práci na něco, co jste o prachu dříve nevěděla? Přinesla vám nějakou novou zkušenost?

Chystáte se pokračovat? Jak?

Závěrečné hodnocení:

Práci doporučuji k obhajobě.

Návrh klasifikace:

A

Posudek vypracoval(a):

Doc. MgA. Barbora Klímová, ArtD.

Datum: 31.5. 2022